

Lietuvos komunistų partijos pastangos likviduoti partizanų sąjūdį

VKP(b) centro komitetas, pokario metais ne kartą svarstęs LSSR partinės organizacijos darbą, reikalavo, anot M. Suslovo, įvykdyti „svarbiausią iš svarbiausiųjų uždavinių – kuo greičiau likviduoti banditizmą“¹. 1945 m. vasarą SSRS vidaus reikalų liaudies komisaras L. Berija ir valstybės saugumo komisaro pavaduotojas B. Kobulovas reikalavo tai padaryti „artimiausiu metu“². M. Suslovo įpėdinis Lietuvoje V. Ščerbakovas informavo 1946 m. lapkričio 23–24 d. vykusio LKP(b) CK plenumo dalyvius, kad „MVD organai turi savo ministro Kruglovo įsakymą padaryti galą gaujoms bei jų štabams iki 1947 m. vasario“³. „Imtis ryžtingiausių bei įvairiausių priemonių“ ir jau šią žiemą „suduoti lemiamą smūgį nacionalistiniam pagrindžiui bei jo ginkluotosioms gaujoms“ 1946 m. gruodžio 7 d. direktyva pareikalavo iš partinių komitetų bei MVD–MGB skyrių A. Sniečkus ir Maskvos įgaliotinis, koordinavęs Lietuvoje represinių jėgų veiklą, gen. I. Tkačenka⁴.

Tačiau baigėsi visi terminai, o Lietuvos partizanų sąjūdis, kad ir patyręs skaudžių nuostolių⁵, bet remiamas tautos, nebuvo palaužtas, juo labiau likviduotas. Kokybiškai jis netgi sutvirtėjo: miškuose liko tik apsisprendę vyrai (1946 m. vasario mėn. veikė mažiausiai 3,4 tūkst., 1947 m. pradžioje – 3 tūkst., tų pat metų pabaigoje – apie 2 tūkst. partizanų)⁶; susikūrė partizanų apygardos. „Nepaisant MVD organų darbo rezultatų, Lietuvos respublika dar yra labai apnikta

[rusiškai „poražena“. – L. T.] priešiško, kriminalinio ir kito antisovietinio elemento. Padėtis tebėra įtempta“, – 1947 m. vasarą konstatavo LSSR NKVD vadovybė⁷.

Tokiomis aplinkybėmis atsirado žemiau skelbiamas dokumentas – LKP(b) centro komiteto 1947 m. gruodžio 12 d. nutarimas dėl antipartizaninės kovos respublikoje suaktyvinimo. Net 27 punktų nutarimo tikslas toks pats kaip ir ankstesniųjų – imtis visų priemonių, pasiekti, kad „artimiausiu metu būtų likviduotas buržuazinis nacionalistinis pagrindis ir jo ginkluotosios gaujos“ (26 punktas). Tačiau nuo ankstesniųjų tokio pobūdžio nutarimų šis skiriasi tuo, jog atskleidžia LKP(b) vadovybės siekį okupacinės kariuomenės karą prieš Lietuvos partizanus pavaizduoti kaip „klasių kovą“, sudaryti regimybę, kad su partizanais kovoja patys lietuviai. Tuo tikslu partijos apskričių bei valsčių komitetai buvo įpareigoti kartu su MGB ir MVD apskričių skyriais bei valsčių poskyriais iš prosovietiskai nusiteikusių vietos gyventojų organizuoti ginkluotas grupes valsčiuose ir apylinkėse, sovietiniuose ūkiuose, MTS, įmonėse ir kolūkiuose, plėsti ir stiprinti „liaudies gynėjų“ būrius, bent iš dalies sulietuvinti MGB aparatą (parinkti jam 140 vietinių komunistų, komjaunuolių bei sovietinių įstaigų darbuotojų, taip pat padidinti priėmimą į MGB Vilniaus mokyklą) ir net prašyti VKP(b) centro komitetą leidimo kurti „nacionalinius“ vidaus kariuomenės dalinius (8 punktas). Kartu LKP(b) CK

nutarė „imtis griežčiausių represinių priemonių prieš buožes“ ir dar gruodžio mėnesį ištremti iš Lietuvos „maksimalų kiekį banditų šeimų ir gaujų rėmėjų buožių šeimų“ (18 punktas). Nutarimu daugiausia siekiama sustiprinti Valstybės saugumo ministeriją, kurioje nuo 1947 m. pradėta telkti rezistenciją slopinusias jėgas.

Iš „broliškų respublikų“ atsiųsti į Lietuvą čekistai nemokėjo lietuvių kalbos ir tai kliudė jų darbui⁸. Todėl LKP(b) vadovų siekiui šiek tiek padidinti lietuvių skaičių represinėse institucijose neprieštaravo ir Centras – VKP(b) CK, SSRS vidaus reikalų bei Valstybės saugumo ministerijos, šalies Generalinė prokuratūra.

Maskva neprieštaravo, kad LSSR MGB ministro pavaduotoju kadru reikalams vietoj leningradiečio čekisto G. Basovo 1948 m. pavasarį būtų paskirtas užkietėjęs vietinis bolševikas, už komunistinę veiklą 10 metų sėdėjęs Lietuvos Respublikos kalėjimuose, pirmuoju sovietmečiu užėmęs skyriaus viršininko postą NKVD, vėliau NKGB, karo metais – sovietinis partizanas, diversantas vokiečių okupuotoje Lietuvoje, o pokario laikotarpiu – sąjunginės Religinių kultūrų reikalų tarybos įgaliotinis Lietuvos SSR A. Gailevičius⁹.

MGB reikėjo lietuviškai kalbančių operatyvinių darbuotojų, todėl 1948 m. nuo 150 iki 400 asmenų buvo padidintas priėmimas į

MGB Vilniaus mokyklą. Tačiau Maskva nesutiko, kad sovietinė Lietuva turėtų nacionalinius vidaus kariuomenės dalinius. Dėl vietinių rusakalbių MGB vadovų nepasitikėjimo ir net priešiško nacionaliniams kadrams nebuvo įvykdytos ir nutarimo 10 punkto dalys padidinti lietuvių skaičių Valstybės saugumo ministerijos aparate. 1948 m. pabaigoje naujasis ministro pavaduotojas A. Gailevičius pranešė LKP(b) centro komitetui, kad vykdant CK 1947 m. gruodžio 12 d. nutarimą miestų bei apskričių komitetai ir MGB apskričių skyriai rekomendavo dirbti MGB 116 lietuvių, tačiau iki lapkričio 1 d. priimti tik du, dar 37 kandidatūros svarstomos, o net 77 kandidatai lietuviai „išbraukti“ kaip netinkantys dėl sveikatos ar „kompromituojančių“ duomenų biografijose¹⁰. Visiškai buvo įvykdytas tik LKP(b) CK nutarimo punktas ištremti iš Lietuvos maksimalų kiekį „banditų“ ir „buožių“ šeimų. Jau 1947 m. lapkričio–gruodžio mėn. buvo ištremtos 736 šeimos (2782 žm.), 1948 m. sausio–vasario mėn. – 284 (1134 žm.), 1948 m. gegužės 22 d. – 11 365 (40 002 žm.), 1949 m. kovo–liepos mėn. – apie 10 tūkst. šeimų (33 500 žm.). Iš viso 1947–1949 m. buvo ištremta per 80 tūkst. žmonių¹¹. Tačiau LKP(b) CK nutarimo tikslas – artimiausiu metu likviduoti partizanų sąjūdį – nebuvo pasiektas.

Nuorodos

¹ LKP(b) CK VII plenumo (1945 m. rugpjūčio 23–24 d.) stenograma, Lietuvos visuomenės organizacijų archyvas (toliau – LVOA), f. 1771, ap. 8, b. 16, l. 93.

² Ibid., b. 15, l. 153.

³ LKP(b) CK XI plenumo (1946 m. lapkričio 23–24 d.) stenograma, ibid., ap. 9, b. 19, l. 230–231.

⁴ L. Truska, „Antipartizaninė 1946 m. gruodžio 7 d. Sniečkaus ir gen. Tkačenkos direktyva“, *Darbai*, 1996, Nr. 2, p. 118.

⁵ LSSR NKVD vadovybės duomenimis, nuo 1944 m. liepos iki 1947 m. birželio 15 d. buvo nukauta 13,9 tūkst. partizanų, suimta 36,8 tūkst. partizanų, jų rėmėjų bei kt. antisovietinio „elemento“, legalizavosi 44,3 tūkst. partizanų ir nuo karinės tarnybos besislapsčiusių vyrų (daugiausia pastarųjų), iškelta 20,6 tūkst. baudžiamųjų bylų, kuriose patraukta atsakomybėn 25,7 tūkst., o suimta

17,3 tūkst. asmenų, Lietuvos ypatingasis archyvas (toliau – LYA), f. 142, ap. 1, b. 13, l. 81–82; plg.: N. Gaškaitė, D. Kuodytė ir kt., *Lietuvos partizanai 1944–1953 m.*, Kaunas, 1996, p. 356–363.

⁶ A. Anušauskas, *Lietuvių tautos sovietinis naikinimas 1940–1958 metais*, Vilnius, 1996, p. 282; plg.: N. Gaškaitė, D. Kuodytė ir kt., op. cit., p. 366.

⁷ Lietuvos SSR MVD kadru skyriaus darbo nuo 1946 m. sausio 1 d. iki 1947 m. birželio 15 d. ataskaita, LYA, f. 142, ap. 1, b. 13, l. 82.

⁸ LKP(b) CK karinio skyriaus vedėjo pavaduotojas Rožanovas ir kadru skyriaus sekretoriato vedėjas Karpis 1946 m. lapkričio 25 d. informavo centro komitetą, jog „didelė kliūtis operatyviniame žvalgybininkų darbe yra lietuvių kalbos nemokėjimas. Ap-

skričių [MVD ir MGB. – L. T.] skyriuose yra 2–3 vietiniai draugai, mokantys lietuviškai, o kiti operatyviniai darbuotojai lietuvių kalbos nemoka ir jos nesimoko; į susitikimus su agentais eina lydimi vertėjo bei apsaugos, o tai gali išslaptinti agentą ir sužlugdyti operacijas“ (LVOA, f. 1771, ap. 9, b. 249, l. 167–169). Grįžęs iš komandiruotės 1946 m. lapkričio mėn. į Alytų tą patį pranešė ir aukštas LKP(b) CK pareigūnas Goriunovas (ibid., ap. 190, b. 4, l. 138).

⁹ Alfonsas Gailevičius, *Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija*, t. 1, p. 514; A. Gailevičiaus asmens byla, LVOA, f. 1771, ap. 227, b. 2455.

¹⁰ Ibid., ap. 52, b. 45, l. 189.

¹¹ A. Anušauskas, op. cit., p. 283–284.

LKP(b) CK 1947 m. gruodžio 12 d. nutarimas suaktyvinti kovą su lietuvių antisovietiniu sąjūdžiu

Nr. BC 159/5

1947 m. gruodžio 12 d.

Visiškai slaptai
(Ypatingasis aplankas)

Lietuvos komunistų (bolševikų) partijos
centro komiteto biuro nutarimas

1947 m. gruodžio 12 d. protokolas Nr. 159 § 5

Dėl kovos su buržuaziniu nacionalistiniu
pogrindžiu ir jo ginkluotosiomis gaujomis suaktyvinimo

Lietuvos KP(b) CK biuras pažymi, kad, nors ir pasiekta tam tikrų laimėjimų likviduojant respublikoje pagrindines nacionalistines organizacijas ir banditų grupes, tačiau VKP(b) CK 1946 m. spalio 5 d. nutarimo dalis, kad buržuazinis nacionalistinis pogrindis ir jo ginkluotosios gaujos būtų kuo greičiau likviduotos, vykdoma nepatenkinamai.

Kai kurie partijos apskričių komitetai (Kėdainių, Zarasų ir kai kurie kiti) teisingai suprato savo užduotį – vadovauti kovai su nacionalistiniu pogrindžiu bei jo gaujomis – ir pasiekė nemažų laimėjimų. Tačiau daugumos apskričių partinės, sovietinės ir komjau-nimo organizacijos dar nepakankamai įsisą-

monina, kaip yra svarbu kovoti su nacionalistiniu pogrindžiu ir jo gaujomis. Ši kova – viena svarbiausių užduočių.

Lietuvių liaudies priešai – buožės, buržuaziniai nacionalistai ir reakcinė katalikų dvasininkija, skatinami tarptautinės imperia-listinės reakcijos, pastaruoju metu suaktyvino teroristinę ir antisovietinę veiklą.

Kai kuriose apskrityse buožių nacionalistinės gaujos ir toliau terorizuoja partinį ir sovietinį aktyvą bei gyventojus. 1947 m. antroje pusėje padažnėjo atvejų, kai masiškai buvo žudomi sovietiniai piliečiai kai kuriose apskrityse (Alytaus, Šiaulių, Vilkaviškio, Lazdijų, Kupiškio). Buožių nacionalistinės

gaujos ypač aktyvina teroristinę veiklą artėjant rinkimams į vietinias darbo žmonių deputatų tarybas.

Nepaisant to, partiniai ir sovietiniai organai nemobilizavo visų jėgų ir nepanaudojo visų turimų priemonių kovai su nacionalistiniu pogrindžiu bei jo gaujomis.

Lietuvos KP(b) CK didžiausiu partinių organizacijų trūkumu laiko tai, kad jos neįtraukė į aktyvią kovą su banditizmu plačiųjų darbo žmonių masių: darbininkų, miesto ir kaimo aktyvistų, vargingųjų ir vidutiniųjų valstiečių.

Kai kurie Lietuvos KP(b) apskričių, valsčių komitetai ir pirminės organizacijos neteisingai mano, kad banditizmo likvidavimas yra tik MGB organų pareiga, ir, užuot suorganizavę ir panaudoję vietines jėgas banditų išpuoliams užkirsti ir jiems likviduoti, reikalauja atsiųsti karines įgulas. Į aktyvią kovą su banditizmu neįtrauktos komjaunimo organizacijos, jos nelaiko to vienu svarbiausių savo uždavinių.

Liaudies gynėjų būriai daugumoje apskričių nesukomplektuoti ir nepakankamai panaudojami aktyviai kovai su banditizmu, auklėjamasis darbas tarp liaudies gynėjų atliekamas visiškai nepatenkinamai.

Partinės organizacijos ir MGB organai nesiima priemonių kurti ginkluotas grupes ir būrius iš vietos gyventojų – darbininkų, valstiečių ir kaimo aktyvistų – ir neskatina jų aktyviai dalyvauti kovoje su banditizmu, iš esmės nepakankamai vertina šias priemones, kurios padėtų kuo greičiau likviduoti banditizmą.

Aktyvas apginkluojamas neorganizuotai, partijos apskričių komitetai ir MGB apskričių skyriai nesiima nuolat vadovauti šiam darbui. Gavę ginklus aktyvistai paliekami likimo valiai, nesuburiami į grupes, nemoko-

mi valdyti ginklą, todėl dažnai pasitaiko, kad užpuolus gaujas ginklai panaudojami neefektyviai, o kartais visai nepanaudojami.

Kariuomenės ir MGB organų vykdomos administracinės-čekistinės operacijos dažnai neparemiamos nuodugniu politiniu partinių organizacijų darbu ir gyventojai kartais nežino, kodėl represuojami priešiški elementai. Masinis politinis darbas konkrečiais faktais demaskuojant priešišką buržuazinių nacionalistų ir reakcinės katalikų dvasininkijos veiklą atliekamas nepatenkinamai ir nepasiekia plačiųjų kaimo darbo žmonių masių.

Kova su banditizmu ne visada derinama su smarkiu ekonominiu puolimu prieš buožiją, kuri yra pagrindinė buržuazinių nacionalistinių gaujų atrama. Respublikoje dar nerūžtingai taikomos represinės priemonės (trėmimas) banditų ir gaujų rėmėjų buožių šeimoms kaip atsakas į teroro aktus.

MGB organų darbas išaiškinant ir likviduojant banditų grupes ir banditų junginių vadovaujančius štabus atliekamas nepatenkinamai. MGB organų ryšiai su vietos gyventojais silpni, todėl operatyvinis-čekistinis darbas nėra pakankamai efektyvus.

Lietuvos SSR valstybės saugumo ministerija ir Lietuvos KP(b) CK kadru skyrius nesiėmė būtinų priemonių, kad būtų sukomplektuoti nacionaliniai kadrai, ypač MGB žemesniuose organuose.

Dėl MGB vietinių organų nepatenkinamo darbo ir silpno jų ryšio su gyventojais daugeliu atvejų neužkertamas kelias gaujų rengiamiems teroro aktams, iš dalies blogai pasirengiama kariuomenės operacijoms ir jos neduoda reikiamų rezultatų.

Respublikos Valstybės saugumo ministerijos dispozicijai priklausančios kariuomenės dalys yra nejudrios, blogai aprūpintos trans-

portu, auklėjamas darbas tarp eilinių ir karininkų atliekamas nepatenkinamai.

Didžiausias trūkumas tas, kad MGB kariuomenėje nėra lietuvių dalinių, todėl, vykdamas kariuomenės operacijas prieš gaujas, neužmezgamas būtinas kontaktas su gyventojais. Nacionalistiniai elementai tuo pasinaudoja ir tarp gyventojų skleidžia priešišką agitaciją, kuria siekiama kurstyti tautinę nesantaiką.

Respublikos Valstybės saugumo ministerija ir Vidaus reikalų ministerija, taip pat vietiniai jų organai nederina savo veiksmų. MVD organai ir kariuomenė, pasienio pulkai neįtraukiami į kovą su banditizmu.

Lietuvos KP(b) CK biuras ne kartą priėmė nutarimus suaktyvinti kovą su nacionalistiniu pagrindžiu ir jo gaujomis, tačiau partinės organizacijos ir MGB organai jų iš esmės neįvykdė. CK skyriai (organizacinis, propagandos ir agitacijos, kadru ir karinis) deramai nekontroliavo, kaip vykdomi šie nutarimai.

Lietuvos KP(b) CK biuras nutaria:

1. Įpareigoti Lietuvos KP(b) apskričių, valsčių komitetus, pirmines partines organizacijas, sovietines organizacijas, Lietuvos LKJS CK svarbiausia savo užduotimi artimiausiu metu laikyti vykdymą VKP(b) CK 1946 m. spalio 5 d. nutarimo kuo greičiau likviduoti nacionalistinį pagrindį ir jo ginkluotąsias gaujas, įtraukti į aktyvią kovą su banditizmu plačiąsias darbo žmonių mases. Operatyvines priemones siekiant likviduoti banditizmą derinti su smarkiu puolimu prieš buožiją ir aktyvesniu masiniu politiniu darbu tarp gyventojų.

2. Įpareigoti Lietuvos KP(b) apskričių ir valsčių komitetus, MGB ir MVD apskričių skyrius ir valsčių poskyrius organizuoti ginkluotas aktyvistų grupes valsčių centruose,

sovietiniuose ūkiuose, kolūkiuose, MTS, žirgynuose, įmonėse ir apylinkėse; asmeniškai atsakyti už tai pavedama apskričių, valsčių komitetų sekretoriams ir MGB, MVD apskričių skyrių ir valsčių poskyrių viršininkams. Parinkti tų grupių narius ir patvirtinti apskričių komitetų biuro posėdžiuose. Šį darbą iš esmės baigti iki 1948 m. sausio 1 d.

Ginkluotas grupes formuoti iš vietos gyventojų, pirmiausia iš sovietinių ūkių ir MTS darbininkų, valstiečių naujakurių, neturtinųjų ir samdinių, sovietinių ir ūkio įstaigų bei organizacijų tarnautojų, iš sovietinės armijos demobilizuotų karių, buvusių partizanų ir jų šeimų narių, nukentėjusių nuo lietuvių buržuazinių nacionalistų ir vokiečių okupantų asmenų.

Visų komunistų ir komjaunuolių, mokančių valdyti ginklą, pareiga – dalyvauti ginkluotuose būriuose.

Ginkluotų grupių vadovais parinkti ir patvirtinti valsčių komitetų sekretorius, vykdomųjų komitetų pirmininkus, MVD, MGB ir milicijos darbuotojus, demobilizuotus sovietinės armijos vadus, įmonių ir įstaigų vadovus, mokančius valdyti ginklą.

Ginkluotoms grupėms ir būriams apskrityje turi vadovauti partijos apskrities komiteto pirmasis sekretorius, MGB apskrities skyriaus viršininkas, valsčiuje – partijos valsčiaus komiteto sekretorius arba valsčiaus partorgas ir MGB valsčiaus poskyrio viršininkas.

Svarbiausias ginkluotų grupių uždavinys – tiesiogiai dalyvauti banditų likvidavimo operacijose, saugoti valstybines ir visuomenines įmones bei įstaigas, taip pat aktyvistus.

3. Įpareigoti valstybės saugumo ministrą drg. Jefimovą aprūpinti formuojamas grupes ginklais ir šaudmenimis.

4. Vadovauti ginkluotam aktyvui ir rūpin-

tis, kad jis būtų panaudojamas kovoje su banditizmu, pavedama Lietuvos KP(b) CK sekretoriui drg. Trofimovui ir LSSR valstybės saugumo ministrui drg. Jefimovui.

5. Įpareigoti Lietuvos KP(b) apskričių komitetus ir MGB apskričių skyrių viršininčius organizuoti ginkluotų grupių dalyvių karinį mokymą, pirmiausia išmokyti valdyti ginklą ir sistemingai dirbti tarp jų politinį auklėjamąjį darbą.

Karinio mokymo instruktoriais pasitelkti MGB, MVD ir milicijos darbuotojus, demobilizuotus sovietinės armijos karius, buvusius partizanus, MGB vidaus kariuomenės karininkus ir seržantus.

Politiniam darbui skirti nuolatinius politrukus iš partinio ir sovietinio aktyvo.

Pavesti drg. Jefimovui (MGB) ir drg. Preikšui (Lietuvos KP(b) CK) iki gruodžio 25 d. parengti ginkluotų grupių dalyvių karinio mokymo ir politinio lavinimo programas.

6. Pažymėti, kad Lietuvos KP(b) CK biuro š. m. lapkričio 14 d. nutarimas dėl liaudies gynėjų būrių sustiprinimo daugelyje apskričių neįvykdytas. Pareikalauti iš apskričių komitetų sekretorių, MGB apskričių skyrių viršininkų – kaip asmeniškai atsakingų asmenų – užtikrinti, kad iki 1948 m. sausio 1 d. šis nutarimas būtų įvykdytas (sukomplektuoti būrius, organizuoti karinį ir politinį parengimą, aprūpinti materialiai ir tinkamai panaudoti juos kovoje su banditizmu).

7. Įpareigoti valstybės saugumo ministrą drg. Jefimovą iš esmės pagerinti MGB vietinių organų darbą išaiškinant ir sutriuškinant pagrindinius nacionalistinius centrus, grupes, banditų junginius ir jų štabus. Imtis priemonių, kad būtų efektyviau panaudojama MGB kariuomenė, ir suaktyvinti politinį darbą tarp eilinių ir karininkų.

Manome, kad formuojant valsčiuose ginkluotas grupes tikslinga nedideles MGB kariuomenės įgulas sujungti į didesnius operatyvinius kariuomenės vienetus, kad jos būtų efektyviau panaudojamos likviduojant gaujas.

8. Lietuvos KP(b) CK mano, kad ypač būtina respublikos MGB vidaus kariuomenėje turėti lietuvių karinius dalinius.

Prašyti VKP(b) CK duoti nurodymą SSRS valstybės saugumo ministerijai formuoti karines dalis iš vietos gyventojų.

9. Atsižvelgiant į tai, kad MGB kariuomenėje nėra pakankamai autotransporto, o tai mažina jos judrumą bei manevringumą ir nepaprastai apsunkina sėkmingai atlikti kovos su banditizmu operacijas, prašyti VKP(b) CK duoti nurodymą SSR Sąjungos valstybės saugumo ministerijai pakeisti Lietuvos SSR MGB kariuomenėje 120 netinkamų automašinių ir skirti 360 komplektų auto-drežinių.

10. Siekiant sustiprinti LSSR valstybės saugumo ministeriją ir jos vietinius organus vietos nacionaliniais kadrais, įpareigoti valstybės saugumo ministrą drg. Jefimovą ir Lietuvos KP(b) CK skyriaus [viršininką] drg. Šupikovą:

a) per savaitę parinkti ir pristatyti CK biurui tvirtinti ministro pavaduotojo kadru reikalams kandidatūrą;

b) 1947 m. gruodžio mėn. parinkti ir išsiųsti vadovaujančiam ir atsakingam darbui į MGB apskričių skyrius ne mažiau kaip 40 komunistų, mokančių lietuvių kalbą;

c) į MGB aparatą, ypač valsčių skyrius, papildomai įtraukti patikrintų vietos kadru. Kartu su partijos apskričių komitetais ir miestų komitetais šiam tikslui parinkti 100 žmonių – komjaunuolių ir sovietinių įstaigų darbuotojų, mokančių lietuvių kalbą;

d) padidinti respublikinės MGB mokyklos moksleivių kontingentą nuo 150 iki 400 žmonių ir iki 1948 m. vasario 1 d. priimti į šią mokyklą klausytojus, tarp jų – 200 žmonių iš liaudies gynėjų būrių, 150 iš komjaunimo organizacijų ir 50 komunistų;

e) suorganizuoti trumpalaikius kursus ir seminarus MGB operatyviniams darbuotojams parengti ir perkvalifikuoti.

11. Įpareigoti Lietuvos LKJS CK iki 1948 m. vasario 1 d. parinkti ir išsiųsti į respublikinę MGB mokyklą ne mažiau kaip 150 komjaunuolių.

12. Pasiūlyti LSSR valstybės saugumo ministerijai ir Vidaus reikalų ministerijai kartu su partijos apskričių komitetams ir miestų komitetams atrinkti 150 žmonių iš MVD ir milicijos operatyvinių darbuotojų MGB žemesniesiems organams sustiprinti.

13. Prašyti VKP(b) CK duoti nurodymą SSR Sąjungos vidaus reikalų ministerijai leisti atrinkti iš Lietuvos SSR MVD ir milicijos operatyvinių darbuotojų 150 lietuvių MGB žemesniesiems organams sustiprinti.

14. Pasiūlyti Lietuvos KP(b) apskričių ir miestų komitetams padėti MVD apskričių ir miestų skyriams sukomplektuoti MVD ir milicijos organus, įtraukiant į juos operatyvinius darbuotojus.

15. Pavesti Lietuvos SSR ministrų tarybos pirmininkui drg. Gedvilui ir Lietuvos KP(b) Vilniaus miesto komiteto sekretoriui drg. Čistiakovui iki 1948 m. sausio 1 d. išspręsti klausimą, kad respublikinei MGB mokyklai būtų suteiktos reikalingos patalpos.

16. Pavesti drg. Jefimovui ir drg. Bartašiūnui iki gruodžio 25 d. peržiūrėti MGB kariuomenės įgulų dislokavimą respublikos apskrityse ir valsčiuose siekiant sustiprinti

įgulas tose vietovėse, kur daugiausia išplitęs banditizmas, ir panaudoti MVD pajėgas.

17. Įpareigoti drg. Jefimovą ir drg. Bartašiūną iki gruodžio 25 d. parengti rinkimų apygardų apsaugos užtikrinimo planą ir atsižvelgiant į tai laiku paskirstyti operatyvinius darbuotojus, milicijos pajėgas, kariuomenės dalis ir ginkluotas aktyvistų grupes.

18. Lietuvos KP(b) CK biuras mano, kad atsakant į buožių nacionalistinių gaujų teroro aktus būtina imtis ryžtingų represinių priemonių prieš buožes.

Įpareigoti LSSR valstybės saugumo ministeriją (drg. Jefimovas) remiantis SSR Sąjungos ministrų tarybos 1947 m. rugsėjo 29 d. nutarimu, atsakant į teroro aktus, 1947 m. gruodžio mėn. ištremti už Lietuvos SSR ribų maksimalų kiekį banditų šeimų ir gaujų rėmėjų buožių šeimų iš tų apskričių, kur daugiausia išplitęs banditizmas.

19. Pavesti Lietuvos SSR ministrų tarybai (drg. Gedvilas) mobilizuoti autotransportą ir skirti Valstybės saugumo ministerijai būtiną kuro ir tepalų limitą siekiant užtikrinti banditų šeimų ir jų rėmėjų buožių trėmimą.

Įpareigoti Lietuvos geležinkelių viršininką pasirūpinti, kad būtų laiku parengti ir pristatyti vagonai tremiamųjų šeimoms išvežti.

20. Prašyti SSRS ministrų tarybą gruodžio mėnesį skirti Lietuvos SSR papildomai 100 tonų benzino banditų šeimoms ir banditų rėmėjams buožėms išvežti už respublikos ribų atsakant į teroro aktus.

21. Įpareigoti Lietuvos KP(b) CK propagandos ir agitacijos skyrių, apskričių ir miestų komitetus suaktyvinti agitacinį propagandinį darbą aiškinant Lietuvos KP(b) CK XV plenumo iškeltus uždavinius. Sistemingai dirbti politinį darbą tarp gyventojų demaskuojant buržuazinių nacionalistų ir ginkluotųjų gaujų priešišką veiklą (pranešimuose ir

pokalbiuose, laikraščiuose, lapeliuose ir t.t.), tam plačiai panaudoti konkrečius vietinius jų piktadarysčių faktus.

Sistemiškai aiškinti gyventojams sovietų valdžios organų vykdomas represines priemones, kurių imamasi prieš banditų ir jų rėmėjų buožių šeimas atsakant į teroro aktus.

22. Įpareigoti respublikos partines organizacijas ir MGB organus aktyviau demaskuoti reakcinę katalikų dvasininkiją ir užkirsti kelią priešiška jos veiklai, kartu visokeriopai skatinti lojaliai nusiteikusius kunigus, kad jie kreiptųsi į tikinčiuosius smerkdami banditizmą ir demaskuotų reakcingą dvasininkijos dalį, padedančią gaujoms.

23. Pažymėti, kad pastaruoju metu nacionalistiniai elementai aktyviau kuria pagrindines organizacijas tarp aukštųjų mokyklų studentų, gimnazijų ir progimnazijų moksleivių ir aktyviau verbuoja į jas narius.

Įpareigoti partijos apskričių ir miestų komitetus, Lietuvos LKJS CK suaktyvinti idėjinį auklėjamąjį darbą mokyklose ir aukštosiose mokyklose. Ryžtingiau demaskuoti dėstant pasakomas priešiškas ir politiškai neteisingas mintis ir atitinkamai auklėti dėstytojų kadrus, studentiją bei moksleiviją. Kelti klausimus Lietuvos KP(b) CK dėl atleidimo iš darbo dėstytojų ir pašalinimo iš mokyklų moksleivių, užsiimančių priešiška veikla.

24. Įpareigoti Lietuvos KP(b) apskričių ir miestų komitetus sustiprinti partinį vadovavimą MGB ir MVD organams, sistemingai

svarstyti apskričių ir miestų komitetų biurų posėdžiuose kovos su banditizmu, MGB, MVD organų ir milicijos darbuotojų politinio auklėjimo, jų kvalifikacijos kėlimo, kovingumo ir drausmės stiprinimo klausimus.

25. Lietuvos KP(b) CK biuras reikalauja, kad visos partinės, sovietinės ir komjaunimo organizacijos visokeriopai padidintų politinį budrumą, ryžtingai kovotų su ištižimu ir apalaidumu, stiprintų partinių ir sovietinių organizacijų drausmę. Ypač atkreipti dėmesį į tai, kad toliau būtų stiprinamos visos žemesniosios sovietinio aparato grandys ir sovietinis teisėtumas.

26. Lietuvos KP(b) CK biuras laikosi nuomonės, kad už nacionalistinio pagrindžio ir jo ginkluotųjų gaujų liekanų likvidavimą yra atsakingi partijos apskričių bei miestų komitetų biurai ir asmeniškai jų pirmieji sekretoriai.

Įpareigoti Lietuvos KP(b) apskričių, miestų ir valsčių komitetus nuolat ir atkakliai gvildinti banditizmo likvidavimo, nacionalistinio pagrindžio išaiškinimo klausimus ir imtis visų priemonių, kad artimiausiu metu būtų likviduotas buržuazinis nacionalistinis pagrindis ir jo ginkluotosios gaujos.

27. Pasiūlyti Lietuvos KP(b) miestų ir apskričių komitetų sekretoriams supažindinti su šiuo nutarimu Lietuvos KP(b) miestų ir apskričių komitetų biurus, valsčių komitetų sekretorius, valsčių partorgus, MGB ir MVD apskričių, miestų ir valsčių skyrių viršininkus.

Lietuvos KP(b) CK sekretorius
A. Sniečkus